

Advies

**Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk
12 september 2025**

Advies over het tijdelijk en experimenteel subsidiereglement voor de ondersteuning van bibliotheekdiensten voor mensen in detentie

De SARC werd op 16 juli 2025 door Vlaams minister van Cultuur Caroline Gennez om advies gevraagd over het tijdelijk en experimenteel subsidiereglement voor de ondersteuning van bibliotheekdiensten voor mensen in detentie. De adviestermin werd in onderling overleg verlengd. De sectorraad Sociaal- Cultureel Werk behandelde de adviesvraag op zijn vergadering van 11 september 2025.

SITUERING

Het tijdelijk en experimenteel subsidiereglement voor de ondersteuning van bibliotheekdiensten voor mensen in detentie wil de werking van de openbare bibliotheek uitbreiden naar mensen in detentie. Het reglement voorziet een tijdelijke rechtsgrond voor deze ondersteuning, in afwachting van een definitieve decretale verankering vanaf 2029.

Voorheen werd de bibliotheekwerking voor gevangenen gesubsidieerd middels het Participatiedecreet.

ADVIES

Algemeen

Als gevolg van de opheffing van het Participatiedecreet ontbreekt het de werking van de gevangenisbibliotheken aan een stabiele rechtsgrond. Dit geldt overigens ook voor een aantal andere werkingen die door dit decreet gevat werden. In de vorige legislatuur werd o.m. ook de subsidiëring van de Rode Antraciet, als centrale en gewaardeerde speler voor de ondersteuning van culturele en sportieve activiteiten in gevangenen, overgeheveld naar het Agentschap Justitie en Handhaving. Zonder afbreuk te doen aan de goede intenties van deze laatstgenoemde diensten, stellen we echter vast dat ook voor deze organisatie tot op heden slechts een éénjarige convenant geldt, zonder een duurzame rechtsgrond. Hetzelfde gaat overigens ook op voor de Zorgbib en voor Luisterpuntbibliotheek. Kortom, de SARC stelt vast dat in de nasleep van de opheffing van het

Participatiedecreet een aantal werkingen – noem het losse eindjes- nog steeds geen solide basis hebben. Omwille van de rechtszekerheid en de continuïteit van deze werkingen, die stuk voor stuk een belangrijke maatschappelijke functie vervullen mét impact op het (cultureel) welbevinden van de beoogde doelgroep, dringen we aan op een snelle en doelmatige oplossing. De SARC kijkt uit naar een volwaardige ondersteuning en een stabiel kader, met maximaal behoud van de autonomie in het kader van het beginsel van subsidiariteit. De basis van de sterkte van deze actoren is immers gestoeld op zelforganisatie. Ze hebben stuk voor stuk een sterke inbedding in het ruimere sociaal-culturele veld.

Het reglement

Het tijdelijk reglement biedt continuïteit voor de werking van gevangenisbibliotheken. Het biedt ook mogelijkheden voor projectsubsidies in gevangenisbibliotheken die nog niet gedigitaliseerd zijn, wat zeker voor nieuwe gevangenissen een meerwaarde kan betekenen.

Voorliggend reglement geldt voor subsidies waarvan de subsidieperiode start vanaf 1 januari 2026 tot en met 31 december 2028. Aanvraagdossiers voor de subsidieperiode vanaf 1 januari 2026 moeten uiterlijk op 1 november 2025 worden ingediend. Het aanvraagdossier moet een volledig beleidsplan en zakelijk deel met meerjarenbegroting bevatten. Omwille van de krappe timing, vraagt de SARC de mogelijkheid te voorzien om een bondig aanvraagdossier in te dienen, dat kan voortbouwen op de werkingen die er al zijn. Het ter beschikking stellen van een model of sjabloon voor het beleids- en meerjarenplan kan de procedure voor aanvragers vereenvoudigen.

Artikel 7 bepaalt dat de minister uiterlijk 4 maanden na de uiterste indiendatum van de aanvraag beslist over de toekenning en het bedrag van een werkingssubsidie. Dit impliceert dat er mogelijk een vacuüm ontstaat in januari en februari indien er geen vroegere duidelijkheid is. Het is positief dat er nadien voldoende tijd wordt voorzien voor de uitwerking van het convenant.

Besluit

De SARC waardeert de inspanning om continuïteit van de werking van de gevangenisbibliotheken te garanderen, maar dringt tegelijk aan op een solide kader en dito rechtsgrond voor alle betrokken organisaties. Dienstverlening aan gedetineerden maakt immers deel uit van een fundamenteel recht op ontspanning en vorming in het kader van een humaan detentiebeleid.

Deze overgangsmaatregel mag geen excuus zijn om de ondersteuning te rationaliseren. Met het oog op de uitbreiding van detentiehuisen zullen de noden zeker niet afnemen. Een behoud van de bestaande financiële ondersteuning is derhalve een minimum minimorum. Een gedegen groeiperspectief is eerder wenselijk.

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk,
Frie De Greef, voorzitter
Dirk Verbist, ondervoorzitter
Bart Dierick, secretaris a.i.